

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

539

Vragen van het lid **Verhoeven** (D66) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de financiële problemen van lokale omroepen* (ingezonden 29 augustus 2013).

Antwoord van staatssecretaris **Dekker** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 18 november 2013). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2013–2014, nr. 98.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Een op drie lokale omroepen in financiële problemen»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u het feit dat bij bijna een derde van de lokale media-instellingen de financiële situatie zorgelijk is?

Antwoord 2

Het Commissariaat concludeert dat bij één derde van de lokale omroepen in 2011² de financiële situatie zorgelijk is. Het Commissariaat bepaalt aan de hand van een drietal indicatoren of de financiële situatie van een lokale publieke media-instelling «zorgelijk» is. Bij 31,5% van de omroepen is daar nu sprake van. Dat vind ik een te hoog percentage.

Vraag 3

Hoe beoordeelt u het feit dat veel gemeenten bezuinigen op hun wettelijke plicht om lokale omroepen in stand te houden maar bedragen toekennen die onder het richtsnoerbedrag liggen waardoor de continuïteit van het niveau van de bekostiging niet lijkt gegarandeerd?

¹ <http://www.nu.nl/media/3543168/drie-lokale-omroepen-in-financiele-problemen.html>

² Het Commissariaat geeft aan sinds 2011 deze gegevens systematisch te verzamelen. Daarom zijn geen vergelijkbare gegevens beschikbaar over eerdere jaren. Van 2012 zijn nog niet alle jaarstukken ontvangen.

Antwoord 3

Uit het rapport van het Commissariaat kan ook worden opgemaakt dat het bekostigingsartikel bijgedragen heeft aan een betere bekostiging van de lokale omroepen door de gemeenten. In 2009 kreeg 31,7% het richtsnoerbedrag van destijds € 1,26 per woonruimte. Na invoering van het bekostigingsartikel in 2010 is dit aantal toegenomen tot 41,2% in 2012. Dat vind ik bemoedigend. Het proces van financiering van de lokale omroepen moest van ver komen. Wel dient te worden opgemerkt dat de stijgende meerjaren-trend is afgezwakt.

Maar het cijfer impliceert ook dat in 2012 circa 59% van de omroepen een lager bedrag krijgt dan het richtsnoerbedrag. Dat is een hoog percentage. Daarbij constateert het Commissariaat inderdaad ook dat de gemeenten de lokale media-instellingen niet ontzien bij het doorvoeren van bezuinigingen. Het Commissariaat schrijft dat de gemeenten het argument hanteren dat de VNG-richtlijn (het richtsnoerbedrag) niet bindend is waardoor de mogelijkheid bestaat een lager bekostigingsbedrag vast te stellen. Zolang er dus een onderbouwing wordt gegeven kunnen gemeenten afwijken van het richtsnoerbedrag.

Overigens is er geen verband tussen de mate waarin een lokale omroep het richtsnoerbedrag krijgt en de financiële situatie: ook lokale omroepen die dit bedrag wel ontvangen verkeren in financieel zwaar weer.

Vraag 4

Op welke manier wilt u er aan gaan bijdragen dat gemeenten wel lokale omroepen in stand houden en dat de continuïteit van de bekostiging wordt gegarandeerd, mede met het oog op het feit dat er een dalende trend is in ontvangen reclame-inkomsten en bijdragen van derden waardoor de lokale media-instellingen verder onder druk komen te staan?

Antwoord 4

De rol van de rijksoverheid bestaat uit het stellen van de kaders voor de lokale omroepen, zoals de bekostiging door de gemeenten en de taken van de omroep aan de hand van de ICE-norm (Informatie, Cultuur en Educatie). De (rijks)overheid bemoeit zich niet met de inhoud van de lokale omroepen, het aantal lokale omroepen in Nederland of op welke distributieplatforms de lokale omroep aanwezig is. Ook niet met de hoogte van de financiering door gemeenten.

De verantwoordelijkheid voor de financiering ligt bij gemeenten. Met de VNG is afgesproken dat in een ledenbrief duidelijk verwijzen wordt naar de financiële richtsnoer van € 1,30 per woonruimte. De OLON en de VNG hebben verder afgesproken dat zij hun bestaande gezamenlijke beleidsinstrumenten (modellen voor begrotingen, beleidsplannen, bekostigingsafspraken, dienstverleningsovereenkomsten e.d.) nog eens tegen het licht houden. Daarbij zijn dalende reclame-inkomsten en bijdragen van derden – hoewel zorgelijk – autonome ontwikkelingen waar de overheid geen rol in speelt. Het is aan de besturen van de lokale omroepen en aan betrokken gemeenten om goed met deze autonome ontwikkelingen om te gaan.

Daarom is de OLON (Organisatie van Lokale Omroepen in Nederland, koepelorganisatie van de lokale omroepen) sinds 2012 actief bezig met de professionalisering van de lokale omroepen. De OLON-ledenvergadering heeft zich in september 2013 opnieuw uitgesproken vóór het vernieuwingsproces. Dit initiatief komt vanuit de omroepen zelf. En dat is ook waar het moet plaatsvinden.

Om dit proces verder te ondersteunen zie ik vooral mogelijkheden op centraal niveau, dus daar waar de ondersteuning de gehele sector raakt. Daarom heb ik ter ondersteuning van dit proces de OLON voor deze professionalisering een extra financiële bijdrage verleend van € 287.000. Dit bedrag komt bovenop de reeds bestaande, wettelijke financiering van de OLON. Van dit aanvullende bedrag wordt onder andere het programmamanagement van de professionalisering, onderzoek naar de bestuurlijke inrichting van lokale omroepen en een bijdrage voor de ondersteuning van samenwerking tussen lokale omroepen in de regio gefinancierd.

Vraag 5

Hoe beoordeelt u het advies van het Commissariaat van de Media en de Organisatie van Lokale Omroepen in Nederland (OLON) om tot meer samenwerking te komen tussen lokale omroepen?

Antwoord 5

Dat vind ik positief. Het streven naar een grotere professionaliteit en verdergaande samenwerking op lokaal niveau onderschrijf ik. De lokale omroep draagt bij aan lokale democratie en als dat kan worden verbeterd, is dat alleen maar goed.

Vraag 6

Verwacht u dat de financiële problemen van de lokale omroepen ook hun weerslag zullen hebben op de regionale nieuwsvoorziening, waardoor er een spiraal van verschraving wordt ingezet die uiteindelijk ook invloed zal hebben op de landelijke media en nieuwsvoorziening? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

De bedragen die omgaan binnen de lokale omroepen (in totaal ontvangen lokale omroepen ongeveer € 10 miljoen subsidie van de gemeenten) zijn van een te kleine orde van grootte om significant negatieve invloed te kunnen hebben op de *regionale* nieuwsvoorziening, enkele gevallen uitgezonderd. Dit staat natuurlijk los van het feit dat deze verschraving wel zorgelijk is.

Vraag 7

Gezien de sterke relatie tussen de lokale en regionale media op veel plekken in Nederland, is de zorgelijke financiële situatie van bijna een derde van de lokale media-instellingen voor u reden om de aangekondigde bezuiniging op de regionale omroep te heroverwegen om op die manier kaalslag te voorkomen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Het rapport van het Commissariaat concludeert onder andere dat bijna een derde van de lokale media-instellingen in een zorgelijke financiële situatie verkeert. Dit is echter wel een vraagstuk op zich en kent ook een geheel andere achtergrond dan de financiële situatie bij de regionale omroepen. Over de bezuiniging op de regionale omroep is inmiddels in uw Kamer gedebatteerd naar aanleiding van de in het «begrotingsakkoord» afgesproken intensivering op de rijksmediabegroting per 1 januari 2016 met € 50 miljoen. Over de verdeling van deze verlaging van de bezuiniging is een motie aangenomen. Ik ben bezig met de verdere uitwerking van deze motie.

Vraag 8

Bent u bereid om de zorgelijke financiële situatie van bijna een derde van de lokale media-instellingen en het effect daarvan op de regionale, en daarmee ook de landelijke media, mee te nemen in de toekomstverkenning van het publieke mediabestel? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

De afbakening van de reikwijdte van de toekomstverkenning is helder: landelijke en regionale omroep. In de adviesaanvraag aan de Raad voor Cultuur heb ik dat als volgt omschreven: «Het medialandschap als geheel te bezien en te betrekken bij de advisering over dat deel waar het Rijk verantwoordelijk voor is». Het Rijk is niet verantwoordelijk voor de lokale omroepen, dat zijn en blijven de gemeenten. Daarbij dienen de OLON en de lokale omroepen eerst concrete invulling te geven aan hun eigen ambitie om verdergaand te professionaliseren. De Raad voor Cultuur zal wel ingaan op de situatie met betrekking tot de «regionale nieuwsvoorziening».